

Priporočila za učitelje

Ustno ocenjevanje znanja z osebnimi odzivniki

Pripomočki

računalnik, projektor, osebni odzivni sistemi

Opomba

Ocenjevanje, opisano v nadaljevanju, lahko izpeljete tudi brez opreme, če je na šoli nimate ali ne deluje. Namesto da bi učenci odgovarjali z odzivniki, pišejo odgovore na vprašanja izbirnega tipa na list papirja, učitelj jih po vsakem vprašanju pregleda in točkuje.

Potek ocenjevanja

Ob upoštevanju možnosti osebnih odzivnih sistemov ter zahteve po čim objektivnejšem ocenjevanju znanja z upoštevanjem vseh taksonomskih stopenj je ustno ocenjevanje znanja mogoče izpeljati na naslednji način:

- **dejavnosti pred uro:**
  - Učitelj lahko napove ustno ocenjevanje znanja.
  - Pred ocenjevanjem učitelj pripravi od šest do osem vprašanj izbirnega tipa, na katera bodo odgovarjali vsi učenci; pri oblikovanju vprašanj je treba upoštevati nekaj osnovnih pravil in napotkov ter učni načrt za fiziko:
    - vprašanja naj bodo kratka, jasna in nedvoumna,
    - v odgovorih naj ne bo manj kot tri in ne več kot pet izbir,
    - v odgovorih naj ne bo več pravih odgovorov,
    - vsi odgovori naj bodo približno enako dolgi,
    - pravilne odgovore je treba razvrstiti po naključnem vrstnem redu,
    - število postavljenih vprašanj naj ne bo preveliko.
  - Vprašanja izbirnega tipa morajo biti različne težavnostne stopnje: nekatera preverjajo le poznavanje osnovnih fizikalnih dejstev, druga zahtevajo razumevanje zakonitosti in poglobljeno analizo primera. Podvprašanja so namenjena dodatni razlagi izbranega odgovora in preverjanju širšega znanja na določeno temo.
  - Vprašanja so lahko pripravljena v urejevalniku besedila, programu za elektronske prosojnice ali v programskem okolju za osebne odzivne sisteme, ki omogoča statistično spremljavo.

- **potek ocenjevanja:**
  - Ocenjujemo od tri do šest učencev hkrati; ti se usedejo v prvo vrsto, na ustrezni razdalji drug od drugega in od drugih sošolcev.
  - Vsak izmed njih dobi svoj odzivnik, list papirja svinčnik in po potrebi žepno računalno.
  - Drugi učenci dobijo svoj odzivnik in navodilo, da morajo med spraševanjem molčati in ne smejo svetovati odgovorov vprašanim sošolcem. Pri spraševanju sodelujejo tako, da z odzivnikom odgovarjajo na zastavljena vprašanja in tako samopreverjajo svoje znanje.
  - Posamezno vprašanje se projicira na platno ali tablo.
  - Čas odgovarjanja na vprašanja izbirnega tipa določi učitelj in ga prilagodi zahtevnosti vprašanja.
  - Ko so vsi učenci odgovorili na postavljeno vprašanje, dobi eden od vprašanih učencev še dodatna podvprašanja, ki omogočajo, da učitelj dobi boljši vpogled v učenčevo znanje ter da učenci razvijajo svoje komunikacijske spretnosti in razvijajo fizikalni jezik; če učenec na ta vprašanja ne zna odgovoriti, jih lahko postavimo naslednjemu.
  - Pravilnost odgovorov na vprašanja izbirnega tipa je sproti prikazana na projekciji, pravilnost odgovorov na podvprašanja opredeli učitelj.
  - Za pravilen odgovor na vprašanje izbirnega tipa učenec dobi 1 ali 2 točki, odvisno od zahtevnosti, za podvprašanja pa od 1 do 5 točke, odvisno od kompleksnosti podvprašanj.
  - Ocena, ki jo na koncu dobijo učenci, temelji na vsoti točk, pridobljenih z odgovarjanjem na vprašanja izbirnega tipa in na podvprašanja, skupno število točk se giblje med 10 in 12 točkami.
  - Pri določitvi ocene učitelj uporabi točkovnik, sprejet v aktivu matematikov in fizikov, npr. od 0 do 45 % doseženih točk – nezadostno (1), od 46 do 59 % doseženih točk – zadostno (2), od 60 do 74 % doseženih točk – dobro (3), od 75 do 89 % doseženih točk – prav dobro (4), od 90 do 100 % doseženih točk – odlično (5).
- **po ocenjevanju:**
  - Učitelj lahko shrani vse odgovore učencev in statistično analizo odgovarjanja in tako ustvari bazo podatkov za spremljanje rezultatov učencev.

Evalvacija dosedanjih izkušenj pri ustnem ocenjevanju znanja z odzivnim sistemom

Evalvacija različnih oblik ustnega ocenjevanja, ki je bila izpeljana z učenci, kaže, da raje odgovarjajo z odzivniki kot na klasičen način iz več razlogov:

- učenci lahko sedijo v klopih in niso izpostavljeni pred tablo,
- uporaba odzivnikov je zabavna in tako spraševanje postane manj stresno,
- pri vprašanih izbirnega tipa imajo lahko tudi srečo,
- vprašanja izbirnega tipa spodbujajo k razmisleku,
- ko vidijo ponujene odgovore, se učenci lahko spomnijo snovi, ki so jo mogoče pozabili,
- če so se učenci zmotili pri odgovarjanju na vprašanja izbirnega tipa, lahko dobijo točke pri podvprašanih in obratno,
- učenci takoj dobijo povratno informacijo o pravilnosti svojih odgovorov,
- spraševanje in ocenjevanje je objektivno,
- vsi učenci v oddelku so dejavni in sproti utrjujejo svoje znanje,
- odgovarjanje z odzivniki jim je izziv, tudi če ne znajo odgovoriti na vprašanje,
- pozorneje prisluhnejo razlagi odgovorov vprašanih sošolcev in učitelja,

Ocenjevanje znanja z odzivnim sistemom ima tudi nekaj pasti, kot so:

- odvisnost od tehnologije – če tehnologija odpove, je treba več napora za motiviranje učencev, ki niso vprašani,
- korektno obnašanje drugih učencev je odvisno predvsem od avtoritete učitelja,
- priprava tako zasnovanih vprašanj je časovno zahtevnejša od priprave klasičnih vprašanj,
- nekateri, sicer redki učenci so lahko negotovi pri uporabi odzivnika,
- oblikovanje vprašanj odprtega tipa je zahtevno, če želimo pokriti vse taksonomske stopnje,
- na takšen način lahko preverjamo razumevanje konceptov, poznavanje osnovnih zakonitosti in strokovnega jezika, toda ne razvijamo veščin računanja, zapisovanja odgovorov in rezultatov ter organiziranja informacij.